Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 10ης Σεπτεμβρίου 2024*

«Προδικαστική παραπομπή – Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας (ΚΕΠΠΑ) – Περιοριστικά μέτρα λόγω των ενεργειών της Ρωσικής Ομοσπονδίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία – Απόφαση 2014/512/ΚΕΠΠΑ – Άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α΄ – Αρμοδιότητα του Δικαστηρίου – Άρθρο 24, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, τελευταία περίοδος, ΣΕΕ – Άρθρο 275 ΣΛΕΕ – Άρθρο 215 ΣΛΕΕ – Άρθρο 17 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Δικαίωμα ιδιοκτησίας – Αρχές της ασφάλειας δικαίου και της νομιμότητας των ποινών – Υπηρεσίες μεσιτείας που αφορούν στρατιωτικό εξοπλισμό – Απαγόρευση παροχής τέτοιων υπηρεσιών – Έλλειψη γνωστοποίησης προς τις αρμόδιες εθνικές αρχές – Διοικητική παράβαση – Πρόστιμο – Αυτοδίκαιη κατάσχεση των ποσών που εισπράχθηκαν ως αντιπαροχή για την απαγορευόμενη συναλλαγή»

Στην υπόθεση C-351/22,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Tribunalul București (πολυμελές πρωτοδικείο Βουκουρεστίου, Ρουμανία) με απόφαση της 2ας Νοεμβρίου 2021, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 31 Μαΐου 2022, στο πλαίσιο της δίκης

Neves 77 Solutions SRL

κατά

Agenția Națională de Administrare Fiscală – Direcția Generală Antifraudă Fiscală,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, Πρόεδρο, L. Bay Larsen, Αντιπρόεδρο, A. Arabadjiev, A. Prechal, K. Jürimäe, T. von Danwitz (εισηγητή), Z. Csehi και O. Spineanu-Matei, προέδρους τμήματος, J.-C. Bonichot, S. Rodin, I. Jarukaitis, A. Kumin και M. Gavalec, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: T. Ćapeta

γραμματέας: K. Hötzel, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 27ης Ιουνίου 2023,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ρουμανική.

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η Neves 77 Solutions SRL, εκπροσωπούμενη από την S. Donescu, avocată,

– η Ρουμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις E. Gane, L. Ghiță και O.-C. Ichim,

– η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την M. K. Bulterman,

– η Αυστριακή Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις J. Schmoll και E. Samoilova, καθώς και από τον M. Meisel, εμπειρογνώμονα,

– το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εκπροσωπούμενο από τους M. Bishop και A. Ştefănuc,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τον J.-F. Brakeland, την M. Carpus Carcea, τον L. Gussetti και την Y. Marinova,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 23ης Νοεμβρίου 2023,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, καθώς και των άρθρων 5 και 7 της αποφάσεως 2014/512/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 31ης Ιουλίου 2014, σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ 2014, L 229, σ. 13), όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση 2014/659/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 8ης Σεπτεμβρίου 2014 (ΕΕ 2014, L 271, σ. 54) (στο εξής: απόφαση 2014/512), υπό το πρίσμα των αρχών της ασφάλειας δικαίου και της νομιμότητας των ποινών.

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Neves 77 Solutions SRL (στο εξής: Neves) και της Agenția Națională de Administrare Fiscală – Direcția Generală Antifraudă Fiscală (Εθνικής φορολογικής αρχής – Γενική Διεύθυνση για την καταπολέμηση της φορολογικής απάτης, Ρουμανία) (στο εξής: ANAF) σχετικά με πράξη βεβαίωσης διοικητικής παράβασης με την οποία επιβλήθηκε πρόστιμο στην εταιρία αυτή και κατασχέθηκαν τα ποσά που εισπράχθηκαν ως αντιπαροχή για πράξη μεσιτείας, λόγω μη τήρησης, μεταξύ άλλων, του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της αποφάσεως 2014/512.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Οι Συνθήκες ΕΕ και ΛΕΕ

3 Ο τίτλος V της Συνθήκης ΕΕ επιγράφεται «Γενικές διατάξεις για την εξωτερική δράση της [Ευρωπαϊκής] Ένωσης και ειδικές διατάξεις σχετικά με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας». Το κεφάλαιο 2 του τίτλου αυτού, το οποίο επιγράφεται «Ειδικές διατάξεις σχετικά με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας», περιλαμβάνει το άρθρο 24, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, το οποίο ορίζει τα εξής:

«Η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας διέπεται από ειδικούς κανόνες και διαδικασίες. Χαράσσεται και υλοποιείται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο, τα οποία αποφασίζουν με ομοφωνία, πλην των περιπτώσεων στις οποίες οι Συνθήκες ορίζουν άλλως. Η θέσπιση νομοθετικών πράξεων αποκλείεται. Η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας υλοποιείται από τον ύπατο εκπρόσωπο της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας και από τα κράτη μέλη, σύμφωνα με τις Συνθήκες. Ο ειδικός ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και της Επιτροπής σ' αυτόν τον τομέα ορίζεται από τις Συνθήκες. Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν έχει δικαιοδοσία όσον αφορά τις εν λόγω διατάξεις, πλην της αρμοδιότητάς του να παρακολουθεί τη συμμόρφωση προς το άρθρο 40 [ΣΕΕ] και να ελέγχει τη νομιμότητα ορισμένων αποφάσεων, κατά τα αναφερόμενα από το άρθρο 275, δεύτερο εδάφιο, [ΣΛΕΕ].»

4 Το άρθρο 40 ΣΕΕ, το οποίο επίσης περιλαμβάνεται στο ως άνω κεφάλαιο 2, προβλέπει τα εξής:

«Η εφαρμογή της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας δεν επηρεάζει την εφαρμογή των διαδικασιών και το αντίστοιχο εύρος των αρμοδιοτήτων των θεσμικών οργάνων που προβλέπονται στις Συνθήκες για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης, τις οποίες αναφέρουν τα άρθρα 3 έως 6 [ΣΛΕΕ].

Ομοίως, η εφαρμογή των πολιτικών που αναφέρουν τα άρθρα αυτά δεν επηρεάζει την εφαρμογή των διαδικασιών και το αντίστοιχο εύρος των αρμοδιοτήτων των θεσμικών οργάνων που προβλέπονται στις Συνθήκες για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης βάσει του παρόντος κεφαλαίου.»

5 Το πέμπτο μέρος της Συνθήκης ΛΕΕ αφορά την εξωτερική δράση της Ένωσης. Το άρθρο 215 ΣΛΕΕ, το οποίο περιλαμβάνεται στον τίτλο IV του πέμπτου μέρους αυτού, ο οποίος επιγράφεται «Περιοριστικά μέτρα», ορίζει τα εξής:

«1. Όταν απόφαση που εκδίδεται σύμφωνα με το κεφάλαιο 2 του τίτλου V της Συνθήκης [ΕΕ] προβλέπει τη διακοπή ή τη μείωση, εν όλω ή εν μέρει, των οικονομικών και χρηματοοικονομικών σχέσεων με μία ή περισσότερες τρίτες χώρες, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία μετά από κοινή πρόταση του ύπατου εκπροσώπου της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, και της Επιτροπής, θεσπίζει τα αναγκαία μέτρα. Ενημερώνει σχετικά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

2. Εφόσον προβλέπεται από απόφαση που εκδίδεται σύμφωνα με το κεφάλαιο 2 του τίτλου V της Συνθήκης [ΕΕ], το Συμβούλιο μπορεί να λαμβάνει, σύμφωνα με τη διαδικασία της παραγράφου 1, περιοριστικά μέτρα έναντι φυσικών ή νομικών προσώπων, ομάδων ή μη κρατικών οντοτήτων.

[…]»

6 Το έκτο μέρος της Συνθήκης ΛΕΕ περιλαμβάνει θεσμικές και δημοσιονομικές διατάξεις. Ο τίτλος Ι του εν λόγω έκτου μέρους επιγράφεται «Θεσμικές διατάξεις». Το τμήμα 5 του ως άνω τίτλου Ι, το οποίο αφορά το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, περιλαμβάνει το άρθρο 275 ΣΛΕΕ, το οποίο έχει ως εξής;

«Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν έχει αρμοδιότητα όσον αφορά τις διατάξεις σχετικά με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας, ούτε όσον αφορά τις πράξεις που θεσπίζονται βάσει αυτών.

Το Δικαστήριο, πάντως, είναι αρμόδιο να ελέγχει την τήρηση του άρθρου 40 [ΣΕΕ] και να αποφαίνεται επί των προσφυγών που ασκούνται σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, [ΣΛΕΕ] και αφορούν τον έλεγχο της νομιμότητας των αποφάσεων που προβλέπουν περιοριστικά μέτρα κατά φυσικών ή νομικών προσώπων, τις οποίες θεσπίζει το Συμβούλιο βάσει του τίτλου V, κεφάλαιο 2, της Συνθήκης [ΕΕ].»

Η απόφαση 2014/512

7 Το άρθρο 2 της αποφάσεως 2014/512 ορίζει τα εξής:

«1. Απαγορεύεται η άμεση ή έμμεση πώληση, προμήθεια, μεταβίβαση ή εξαγωγή οπλισμού και συναφούς υλικού κάθε τύπου, συμπεριλαμβανομένων όπλων και πυρομαχικών, στρατιωτικών οχημάτων και εξοπλισμού, παραστρατιωτικού εξοπλισμού και ανταλλακτικών τους, στη Ρωσία από υπηκόους των κρατών μελών ή από το έδαφος κρατών μελών ή με σκάφη ή αεροσκάφη που φέρουν τη σημαία τους, είτε αυτά προέρχονται είτε όχι από το έδαφός τους.

2. Απαγορεύεται επίσης:

α) η παροχή τεχνικής βοήθειας, υπηρεσιών μεσιτείας ή άλλων υπηρεσιών που αφορούν στρατιωτικές δραστηριότητες και την παροχή, κατασκευή, συντήρηση και χρήση οπλισμού και συναφούς υλικού κάθε τύπου, συμπεριλαμβανομένων όπλων και πυρομαχικών, στρατιωτικών οχημάτων και εξοπλισμού, παραστρατιωτικού εξοπλισμού και ανταλλακτικών τους, άμεσα ή έμμεσα σε οιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, οντότητα ή οργανισμό στη Ρωσία ή προς χρήση στη Ρωσία,

[…]».

8 Κατά το άρθρο 5 της αποφάσεως αυτής:

«Προκειμένου να μεγιστοποιηθούν τα αποτελέσματα των μέτρων που προβλέπονται στην παρούσα απόφαση, η Ένωση ενθαρρύνει τα τρίτα κράτη να θεσπίσουν περιοριστικά μέτρα παρεμφερή με τα προβλεπόμενα στην παρούσα απόφαση.»

9 Το άρθρο 7 της εν λόγω αποφάσεως ορίζει τα εξής:

«1. Δεν ικανοποιούνται απαιτήσεις σχετικά με οποιαδήποτε σύμβαση ή συναλλαγή της οποίας η εκτέλεση έχει επηρεασθεί, άμεσα ή έμμεσα, εν όλω ή εν μέρει, από τα μέτρα που επιβάλλει η παρούσα απόφαση, περιλαμβανομένων των απαιτήσεων για αποζημίωση ή άλλων παρόμοιων

απαιτήσεων, όπως απαίτηση αποζημίωσης ή απαίτηση βάσει εγγυήσεως, ιδίως απαίτηση για παράταση ισχύος ή πληρωμή ομολόγου, εγγύησης ή αποζημίωσης, ιδίως χρηματοοικονομική εγγύηση ή χρηματοοικονομική αποζημίωση, υπό οποιαδήποτε μορφή, εφόσον προβάλλονται από:

α) οντότητες που αναφέρονται στο στοιχείο β) ή γ) του άρθρου 1 παράγραφος 1 και στο στοιχείο γ) ή δ) του άρθρου 1 παράγραφος 2 ή κατονομάζονται στο παράρτημα I, II, III ή IV[·]

β) οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο, οντότητα ή οργανισμό από τη Ρωσία·

γ) οποιοδήποτε πρόσωπο, οντότητα ή οργανισμό που ενεργεί μέσω ή εξ ονόματος ενός από τα πρόσωπα, τις οντότητες ή τους οργανισμούς των στοιχείων α) και β) της παρούσας παραγράφου.

2. Σε οποιαδήποτε διαδικασία για την εκτέλεση απαίτησης, το βάρος της απόδειξης ότι η ικανοποίηση της απαίτησης δεν απαγορεύεται από την παράγραφο 1 φέρει το πρόσωπο που επιδιώκει την ικανοποίηση της εν λόγω απαίτησης.

3. Το παρόν άρθρο δεν θίγει το δικαίωμα των προσώπων, οντοτήτων και οργανισμών που αναφέρονται στην παράγραφο 1 για δικαστικό έλεγχο του νομίμου της αθέτησης συμβατικών υποχρεώσεων σύμφωνα με την παρούσα απόφαση.»

Ο κανονισμός (ΕΕ) 833/2014

10 Το άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΕ) 833/2014 του Συμβουλίου, της 31ης Ιουλίου 2014, σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ 2014, L 229, σ. 1), ορίζει τα ακόλουθα:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, εφαρμόζονται οι ακόλουθοι ορισμοί:

[…]

δ) ως “υπηρεσίες διαμεσολάβησης” νοούνται:
   i) η διαπραγμάτευση ή ο διακανονισμός συναλλαγών για την αγορά, πώληση ή προμήθεια αγαθών και τεχνολογιών ή χρηματοοικονομικών και τεχνικών υπηρεσιών, από τρίτη χώρα προς άλλη τρίτη χώρα, ή
   ii) η πώληση ή η αγορά αγαθών και τεχνολογιών ή χρηματοοικονομικών και τεχνικών υπηρεσιών, που ευρίσκονται σε τρίτες χώρες για τη μεταβίβασή τους σε άλλη τρίτη χώρα.

[…]»

11 Κατά το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του κανονισμού αυτού:

«Απαγορεύεται:

α) η παροχή, άμεσα ή έμμεσα, τεχνικής βοήθειας που συνδέεται με τα αγαθά και τις τεχνολογίες που απαριθμούνται στον κοινό στρατιωτικό κατάλογο […], ή με την παροχή, κατασκευή, συντήρηση και χρήση των αγαθών που περιλαμβάνονται στον εν λόγω κατάλογο, σε οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, οντότητα ή φορέα στη Ρωσία ή προς χρήση στη Ρωσία».

Ο κανονισμός (ΕΕ) 2023/1214

12 Το άρθρο 1, σημείο 19, του κανονισμού (ΕΕ) 2023/1214 του Συμβουλίου, της 23ης Ιουνίου 2023, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 833/2014 σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία (ΕΕ 2023, L 159 I, σ. 1), αντικατέστησε το άρθρο 4, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του κανονισμού 833/2014, στο οποίο προστέθηκε η φράση «και υπηρεσιών διαμεσολάβησης», ως εξής:

«Απαγορεύεται:

α) η παροχή, άμεσα ή έμμεσα, τεχνικής βοήθειας και υπηρεσιών διαμεσολάβησης που συνδέονται με τα αγαθά και τις τεχνολογίες που απαριθμούνται στον κοινό στρατιωτικό κατάλογο […] ή με την παροχή, κατασκευή, συντήρηση και χρήση των αγαθών που περιλαμβάνονται στον εν λόγω κατάλογο, σε οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, οντότητα ή φορέα στη Ρωσία ή προς χρήση στη Ρωσία».

Η κοινή θέση 2008/944/ΚΕΠΠΑ

13 Κατά το άρθρο 12 της κοινής θέσης 2008/944/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 8ης Δεκεμβρίου 2008, για τον καθορισμό κοινών κανόνων που διέπουν τον έλεγχο των εξαγωγών στρατιωτικής τεχνολογίας και εξοπλισμού (ΕΕ 2008, L 335, σ. 99):

«Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι η εθνική τους νομοθεσία τούς επιτρέπει να ελέγχουν τις εξαγωγές της τεχνολογίας και των εξοπλισμών που περιλαμβάνει ο Κοινός Στρατιωτικός Κατάλογος της ΕΕ. Ο Κοινός Στρατιωτικός Κατάλογος της ΕΕ αποτελεί το σημείο αναφοράς για τους εθνικούς καταλόγους στρατιωτικής τεχνολογίας και εξοπλισμού των κρατών μελών, αλλά δεν τους υποκαθιστά άμεσα.»

Ο Κοινός Στρατιωτικός Κατάλογος της Ευρωπαϊκής Ένωσης

14 Στις 26 Φεβρουαρίου 2018 το Συμβούλιο ενέκρινε νέο κείμενο του Κοινού Στρατιωτικού Καταλόγου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ 2018, C 98, σ. 1), ο οποίος μνημονεύεται στο άρθρο 12 της κοινής θέσης 2008/944. Στις 18 Φεβρουαρίου 2019 το Συμβούλιο ενέκρινε επικαιροποιημένο κείμενο του Καταλόγου αυτού (ΕΕ 2019, C 95, σ. 1)

15 Σε αμφότερα τα κείμενα αυτά, το σημείο «ML 11» του εν λόγω καταλόγου περιείχε απαρίθμηση του ηλεκτρονικού εξοπλισμού, των «διαστημικών σκαφών» και των συστατικών μερών που δεν προσδιορίζονται σε άλλο σημείο του Κοινού Στρατιωτικού Καταλόγου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το ρουμανικό δίκαιο

Η OUG 202/2008

16 Το άρθρο 1, παράγραφος 1, της Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 202/2008 privind punerea în aplicare a sancțiunilor internaționale (πράξεως νομοθετικού περιεχομένου 202/2008, περί εφαρμογής των διεθνών κυρώσεων), της 4ης Δεκεμβρίου 2008 (*Monitorul Oficial al României*, μέρος I, αριθ. 825 της 8ης Δεκεμβρίου 2008) (στο εξής: OUG 202/2008), ορίζει τα εξής:

«Η παρούσα πράξη νομοθετικού περιεχομένου ρυθμίζει τον τρόπο εφαρμογής, σε εθνικό επίπεδο, των διεθνών κυρώσεων που επιβάλλονται από:

a) τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών ή άλλες πράξεις που εκδίδονται βάσει του άρθρου 41 του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών·

b) τους κανονισμούς, αποφάσεις, κοινές θέσεις, κοινές δράσεις και άλλα νομοθετήματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.»

17 Κατά το άρθρο 3 της OUG 202/2008:

«1. Οι πράξεις του άρθρου 1, παράγραφος 1, είναι δεσμευτικές στο εθνικό δίκαιο για όλες τις δημόσιες αρχές και τους δημόσιους φορείς της Ρουμανίας, καθώς και για τα ημεδαπά ή τα εγκατεστημένα στη Ρουμανία φυσικά ή νομικά πρόσωπα, σύμφωνα με τις ρυθμίσεις που καθορίζουν το νομικό καθεστώς εκάστης κατηγορίας πράξεων.

2. Δεν μπορεί να γίνει επίκληση των εθνικών νομοθετικών διατάξεων για να δικαιολογηθεί η μη εφαρμογή των διεθνών κυρώσεων του άρθρου 1, παράγραφος 1.»

18 Το άρθρο 7 της OUG 202/2008 προβλέπει τα εξής:

«1. Όποιος έχει στην κατοχή του δεδομένα και πληροφορίες που αφορούν κατονομαζόμενα πρόσωπα ή οντότητες, όποιος κατέχει ή ελέγχει περιουσιακά στοιχεία ή όποιος έχει στην κατοχή του δεδομένα και πληροφορίες σχετικά με περιουσιακά στοιχεία, με συναλλαγές που αφορούν περιουσιακά στοιχεία ή στις οποίες μετέχουν κατονομαζόμενα πρόσωπα ή οντότητες υποχρεούται να ενημερώσει σχετικά την αρμόδια αρχή σύμφωνα με την παρούσα πράξη νομοθετικού περιεχομένου, μόλις λάβει γνώση της ύπαρξης της κατάστασης που επιβάλλει την ενημέρωση αυτή.

2. Η δημόσια αρχή ή ο δημόσιος φορέας που ενημερώνεται σύμφωνα με την παράγραφο 1, αν διαπιστώσει ότι δεν αποτελεί αρμόδια αρχή δυνάμει της παρούσας πράξεως νομοθετικού περιεχομένου, διαβιβάζει την πληροφορία στην αρμόδια αρχή εντός 24 ωρών. Αν δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί η αρμόδια αρχή, η πληροφορία διαβιβάζεται στο Υπουργείο Εξωτερικών, υπό την ιδιότητά του ως συντονιστή της διοργανικής επιτροπής του άρθρου 13.

3. Η πληροφορία πρέπει να περιέχει ορισμένα ελάχιστα στοιχεία ώστε να είναι δυνατή η ταυτοποίηση του συντάκτη της και η επικοινωνία με αυτόν.»

19 Το άρθρο 24, παράγραφος 1, της OUG 202/2008 έχει ως εξής:

«Τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα τα οποία, αφού έχουν συνάψει έννομη σχέση ή ενώ τελούν σε πραγματική κατάσταση σχετική με οποιοδήποτε περιουσιακό στοιχείο ως προς το οποίο έχει επιβληθεί διεθνής κύρωση, λαμβάνουν γνώση της ύπαρξης καταστάσεων που απαιτούν ενημέρωση ή αναφορά δυνάμει του άρθρου 7 ή του άρθρου 18, αντιστοίχως, υποχρεούνται, αμελλητί και χωρίς προηγούμενη γνωστοποίηση προς τις αρμόδιες αρχές, να απόσχουν από κάθε πράξη σε σχέση με το εν λόγω περιουσιακό στοιχείο πλην των προβλεπόμενων από την παρούσα πράξη νομοθετικού περιεχομένου και να ενημερώσουν αμέσως σχετικά τις αρμόδιες αρχές.»

20 Το άρθρο 26, παράγραφος 1, στοιχείο b, της OUG 202/2008 ορίζει τα εξής:

«Οι ακόλουθες παραβάσεις συνιστούν διοικητικές παραβάσεις και τιμωρούνται με πρόστιμο κυμαινόμενο μεταξύ 10 000 και 30 000 [ρουμανικών λέι (RON)], καθώς και με κατάσχεση των περιουσιακών στοιχείων που προορίζονταν για την παράβαση, χρησιμοποιήθηκαν γι' αυτήν ή προέκυψαν από αυτήν:

[…]

b) η μη τήρηση της υποχρέωσης του άρθρου 24, παράγραφος 1, εφόσον η πράξη δεν συνιστά ποινικό αδίκημα».

Οι υπουργικές αποφάσεις 156/2018 και 901/2019

21 Η Ordinul ministrului afacerilor externe nr. 156/2018 pentru aprobarea Listei cuprinzând produsele militare supuse regimului de control al exporturilor, importurilor și altor operațiuni (απόφαση 156/2018 του Υπουργού Εξωτερικών, για την έγκριση του καταλόγου των στρατιωτικών προϊόντων που υπόκεινται στο καθεστώς ελέγχου των εξαγωγών, εισαγωγών και λοιπών πράξεων), της 18ης Ιανουαρίου 2018 (*Monitorul Oficial al României*, μέρος I, αριθ. 86 της 30ής Ιανουαρίου 2018, στο εξής: υπουργική απόφαση 156/2018), η οποία ίσχυε από τις 5 Μαρτίου 2018 έως τις 4 Ιουλίου 2019, καταργήθηκε και αντικαταστάθηκε από την Ordinul ministrului afacerilor externe nr. 901/2019 pentru aprobarea Listei cuprinzând produsele militare supuse regimului de control al exporturilor, importurilor și altor operațiuni (απόφαση 901/2019 του Υπουργού Εξωτερικών, για την έγκριση του καταλόγου των στρατιωτικών προϊόντων που υπόκεινται στο καθεστώς ελέγχου των εξαγωγών, εισαγωγών και λοιπών πράξεων), της 4ης Ιουνίου 2019 (*Monitorul Oficial al României*, μέρος I, αριθ. 477 της 12ης Ιουνίου 2019, στο εξής: υπουργική απόφαση 901/2019), η οποία ίσχυε από τις 5 Ιουλίου 2019 έως τις 6 Οκτωβρίου 2021.

22 Η κατηγορία «ML 11» των εν λόγω υπουργικών αποφάσεων περιείχε κατάλογο του ηλεκτρονικού εξοπλισμού, των «διαστημικών σκαφών» και των συστατικών μερών που δεν προσδιορίζονταν σε άλλο σημείο των αποφάσεων αυτών.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

23 Η Neves, της οποίας η κύρια δραστηριότητα συνίσταται στη μεσιτεία για την πώληση προϊόντων στον τομέα της αεροπορίας, μεσολάβησε σε μια συναλλαγή μεταξύ της SFTE Spetstechnoexport (στο εξής: SFTE), ουκρανικής εταιρίας, και μιας ινδικής εταιρίας.

24 Στις 4 Ιανουαρίου 2019 η Neves, ως πωλήτρια, συνήψε σύμβαση με την SFTE, ως αγοράστρια, για τη μεταβίβαση των δικαιωμάτων κυριότητας επί 32 ασυρμάτων R-800L2E που έπρεπε να παραδοθούν στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα (στο εξής: σύμβαση της 4ης Ιανουαρίου 2019). Στις 8 Ιανουαρίου 2019 η Neves αγόρασε από πορτογαλική εταιρία τους 32 ασυρμάτους, εκ των οποίων 20 κατασκευάστηκαν στη Ρωσία και εξήχθησαν στα Αραβικά Εμιράτα. Στη συνέχεια, κατόπιν αιτήματος της SFTE, η Neves μεταβίβασε τους εν λόγω 32 ασυρμάτους στην ινδική εταιρία, η οποία τους παρέλαβε στις 31 Ιανουαρίου 2019.

25 Με επιστολές της 26ης και της 29ης Ιουλίου 2019, το Departamentul pentru Controlul Exporturilor (ANCEX) din cadrul Ministerului Afacerilor Externe [Υπηρεσία Ελέγχου Εξαγωγών (ANCEX) του Υπουργείου Εξωτερικών, Ρουμανία] (στο εξής: ANCEX) ενημέρωσε τη Neves ότι οι ασύρματοι R-800L2E εμπίπτουν στην κατηγορία ML 11 του καταλόγου των στρατιωτικών προϊόντων ο οποίος εγκρίθηκε με την υπουργική απόφαση 901/2019, ότι οι εμπορικές πράξεις που τους αφορούν μπορούν να διενεργούνται μόνο βάσει καταχώρισης και αδειών που εκδίδονται από την εν λόγω υπηρεσία, σύμφωνα με την Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 158/1999 privind regimul de control al exporturilor, importurilor și altor operațiuni cu produse militare (πράξη νομοθετικού περιεχομένου 158/1999, σχετικά με το καθεστώς ελέγχου των εξαγωγών, εισαγωγών και λοιπών πράξεων που αφορούν στρατιωτικά προϊόντα), και ότι η πράξη μεσιτείας που αφορούσε τους εν λόγω ασυρμάτους ενέπιπτε στο πεδίο εφαρμογής της αποφάσεως 2014/512.

26 Απαντώντας στις επιστολές αυτές, η Neves αμφισβήτησε τον στρατιωτικό χαρακτήρα των εν λόγω ασυρμάτων και υποστήριξε ότι η υπουργική απόφαση 901/2019 δεν είχε εφαρμογή κατά τον χρόνο της παράδοσής τους. Η Neves προσέθεσε ότι το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της αποφάσεως 2014/512 ωσαύτως δεν είχε εφαρμογή, δεδομένου ότι οι ασύρματοι δεν είχαν πωληθεί εντός της Ρωσίας, αλλά είχαν παραδοθεί εντός της Ινδίας.

27 Στις 6 και 9 Αυγούστου 2019 η Neves έλαβε από την SFTE, αντιστοίχως, τα ποσά των 577 746,08 ευρώ, ως προκαταβολή, και των 2 407 215,32 ευρώ, ως πληρωμή για τα αγαθά που παραδόθηκαν σύμφωνα με τη σύμβαση της 4ης Ιανουαρίου 2019.

28 Στις 12 Μαΐου 2020 η ANAF εξέδωσε πράξη βεβαίωσης διοικητικής παράβασης σύμφωνα με το άρθρο 26, παράγραφος 1, στοιχείο b, της OUG 202/2008 και επέβαλε στη Neves, ως κύρια κύρωση, διοικητικό πρόστιμο ύψους 30 000 ρουμανικών λέι (RON) (περίπου 6 066 ευρώ) και, ως συμπληρωματική κύρωση, την κατάσχεση του συνολικού ποσού των 14 113 003 RON (περίπου 2 984 961,40 ευρώ), το οποίο εισπράχθηκε στις 6 και 9 Αυγούστου 2019 βάσει της σύμβασης της 4ης Ιανουαρίου 2019.

29 Η ANAF έκρινε ότι η Neves είχε παραβεί το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της αποφάσεως 2014/512 καθώς και το άρθρο 3, παράγραφος 1, το άρθρο 7, παράγραφος 1, και το άρθρο 24, παράγραφος 1, της OUG 202/2008. Στο παράρτημα της πράξης βεβαίωσης διοικητικής παράβασης, η ANAF διευκρίνισε, μεταξύ άλλων, ότι, μολονότι, με επιστολή της 27ης Ιουνίου 2019, η Neves είχε ενημερώσει την ANCEX ότι η χώρα καταγωγής των ασυρμάτων ήταν η Ρωσική Ομοσπονδία, εντούτοις συνέχισε την εκτέλεση της συμβάσεως αυτής και εισέπραξε το ως άνω ποσό, παρά τις επιστολές της ANCEX της 26ης και της 29ης Ιουλίου 2019.

30 Η Neves άσκησε προσφυγή με αίτημα την ακύρωση της εν λόγω πράξης βεβαίωσης διοικητικής παράβασης ενώπιον του Judecătoria Sectorului 1 București (πρωτοδικείου του τομέα 1 του Βουκουρεστίου, Ρουμανία), το οποίο την απέρριψε με απόφαση της 2ας Νοεμβρίου 2020.

31 Το αιτούν δικαστήριο, Tribunalul București (πολυμελές πρωτοδικείο Βουκουρεστίου, Ρουμανία), επελήφθη της εφέσεως που άσκησε η Neves κατά της αποφάσεως αυτής. Η Neves αμφισβητεί, κυρίως, ότι διέπραξε τη διοικητική παράβαση την οποία διαπίστωσε σε βάρος της η ANAF και υποστηρίζει, επικουρικώς, ότι το μέτρο κατάσχεσης που της επιβλήθηκε λόγω της παράβασης αυτής είναι δυσανάλογο και συνιστά προσβολή του δικαιώματος της ιδιοκτησίας, όπως αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 1 του πρώτου πρόσθετου πρωτοκόλλου της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που υπογράφηκε στο Παρίσι στις 20 Μαρτίου 1952 (στο εξής: πρώτο πρόσθετο πρωτόκολλο).

32 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι το Δικαστήριο, στη νομολογία του, και συγκεκριμένα στην απόφαση της 28ης Μαρτίου 2017, Rosneft (C-72/15, EU:C:2017:236), δεν έχει ακόμη ερμηνεύσει το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της αποφάσεως 2014/512 και ότι είναι αναγκαίο να διευκρινιστεί, ειδικότερα, αν η απόφαση 2014/512 επιτρέπει μέτρο ολικής κατάσχεσης όπως το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης. Το εν λόγω δικαστήριο διερωτάται επίσης ως προς την αναλογικότητα του μέτρου αυτού, ιδίως υπό το πρίσμα της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου.

33 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Tribunalul București (πολυμελές πρωτοδικείο Βουκουρεστίου) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Έχει η απόφαση [2014/512], ιδίως τα άρθρα 5 και 7 αυτής, ερμηνευόμενη υπό το πρίσμα της αρχής της ασφάλειας δικαίου και της αρχής [της νομιμότητας των ποινών (nulla poena sine lege)], την έννοια ότι επιτρέπει την επιβολή εθνικού μέτρου που προβλέπει τη δυνατότητα ολικής κατάσχεσης (ως αστικής κύρωσης) των ποσών που προκύπτουν από συναλλαγή, όπως αυτή που διαλαμβάνεται στο άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της αποφάσεως [2014/512], όταν διαπιστώνεται η τέλεση πράξης που χαρακτηρίζεται από το εθνικό δίκαιο ως διοικητική παράβαση;

2) Έχει το άρθρο 5 της αποφάσεως [2014/512] την έννοια ότι επιτρέπει στα κράτη μέλη να θεσπίζουν εθνικά μέτρα που προβλέπουν την αυτοδίκαιη κατάσχεση κάθε ποσού που προκύπτει από παράβαση της υποχρέωσης γνωστοποίησης συναλλαγής η οποία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της αποφάσεως [2014/512];

3) Εφαρμόζεται η απαγόρευση που προβλέπεται στο άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της αποφάσεως [2014/512], σε περίπτωση που τα αγαθά τα οποία αποτελούν στρατιωτικό εξοπλισμό και αποτέλεσαν αντικείμενο των πράξεων μεσιτείας ουδέποτε εισήχθησαν υλικώς στο έδαφος του κράτους μέλους;»

Επί της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου

34 Η Ρουμανική και η Ολλανδική Κυβέρνηση καθώς και το Συμβούλιο εκτιμούν ότι, δυνάμει του άρθρου 24, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, τελευταία περίοδος, ΣΕΕ και του άρθρου 275 ΣΛΕΕ, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να ερμηνεύσει διάταξη γενικής ισχύος η οποία εμπίπτει στην κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας (ΚΕΠΠΑ) και η οποία χρησιμεύει ως βάση για τη λήψη εθνικών μέτρων επιβολής κυρώσεων, όπως είναι το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της αποφάσεως 2014/512. Η Neves, η Αυστριακή Κυβέρνηση και η Επιτροπή, από τη πλευρά τους, φρονούν ότι το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ερμηνεύσει μια τέτοια διάταξη.

35 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 24, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, τελευταία περίοδος, ΣΕΕ και του άρθρου 275, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, το Δικαστήριο καταρχήν δεν έχει αρμοδιότητα όσον αφορά τις σχετικές με την ΚΕΠΠΑ διατάξεις καθώς και τις πράξεις που εκδίδονται βάσει των διατάξεων αυτών. Οι διατάξεις αυτές εισάγουν παρέκκλιση από τον κανόνα της γενικής αρμοδιότητας την οποία το άρθρο 19 ΣΕΕ απονέμει στο Δικαστήριο προκειμένου να διασφαλίζει την τήρηση του δικαίου στο πλαίσιο της ερμηνείας και της εφαρμογής των Συνθηκών και, κατά συνέπεια, πρέπει να ερμηνεύονται στενά (αποφάσεις της 24ης Ιουνίου 2014, Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου, C-658/11, EU:C:2014:2025, σκέψεις 69 και 70· της 19ης Ιουλίου 2016, Η κατά Συμβουλίου κ.λπ., C-455/14 P, EU:C:2016:569, σκέψεις 39 και 40, καθώς και της 6ης Οκτωβρίου 2020, Bank Refah Kargaran κατά Συμβουλίου, C-134/19 P, EU:C:2020:793, σκέψεις 26 και 32).

36 Επιπλέον, το άρθρο 24, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, τελευταία περίοδος, ΣΕΕ και το άρθρο 275, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ προβλέπουν ρητώς δύο εξαιρέσεις από την αρχή αυτή, ήτοι την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να ελέγχει, αφενός, την τήρηση του άρθρου 40 ΣΕΕ και, αφετέρου, τη νομιμότητα των αποφάσεων του Συμβουλίου που εκδίδονται βάσει των σχετικών με την ΚΕΠΠΑ διατάξεων οι οποίες προβλέπουν περιοριστικά μέτρα κατά φυσικών ή νομικών προσώπων (πρβλ. απόφαση της 28ης Μαρτίου 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, σκέψεις 60 και 81).

37 Το Δικαστήριο έχει διευκρινίσει ότι, όσον αφορά τις πράξεις που εκδίδονται βάσει των διατάξεων περί ΚΕΠΠΑ, το καθοριστικό στοιχείο για την πρόσβαση στα δικαστήρια της Ένωσης είναι, κατά το άρθρο 275, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, η ατομική φύση των πράξεων αυτών (απόφαση της 28ης Μαρτίου 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, σκέψη 103 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

38 Εντούτοις, το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', της αποφάσεως 2014/512, του οποίου το πεδίο εφαρμογής δεν ορίζεται σε σχέση με προσδιοριζόμενα φυσικά ή νομικά πρόσωπα, αλλά με αντικειμενικά κριτήρια, συνιστά εν πάση περιπτώσει μέτρο γενικής ισχύος το οποίο δεν εμπίπτει στα περιοριστικά μέτρα του άρθρου 275, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ (βλ., κατ' αναλογίαν, αποφάσεις της 28ης Νοεμβρίου 2013, Συμβούλιο κατά Manufacturing Support & Procurement Kala Naft, C-348/12 P, EU:C:2013:776, σκέψη 99, και της 28ης Μαρτίου 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, σκέψεις 97 και 98).

39 Επιπλέον, κατά πάγια νομολογία, η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου ουδόλως υπόκειται σε περιορισμούς οσάκις πρόκειται για κανονισμό εκδοθέντα βάσει του άρθρου 215 ΣΛΕΕ με τον οποίο εφαρμόζονται οι θέσεις της Ένωσης που προσδιορίστηκαν στο πλαίσιο της ΚΕΠΠΑ. Πράγματι, τέτοιοι κανονισμοί συνιστούν πράξεις της Ένωσης οι οποίες εκδίδονται βάσει της Συνθήκης ΛΕΕ και ως προς τις οποίες τα δικαιοδοτικά όργανα της Ένωσης διαθέτουν το σύνολο των αρμοδιοτήτων που τους απονέμει το πρωτογενές δίκαιο της Ένωσης (πρβλ. απόφαση της 28ης Μαρτίου 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, σκέψη 106 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

40 Τούτο ισχύει, μεταξύ άλλων, όσον αφορά τον κανονισμό 833/2014 (πρβλ. απόφαση της 28ης Μαρτίου 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, σκέψεις 105 και 107).

41 Παρά ταύτα, δεδομένου ότι η προβλεπόμενη στο άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', της αποφάσεως 2014/512 απαγόρευση παροχής υπηρεσιών μεσιτείας, η οποία χρησιμεύει ως βάση για τη λήψη των εθνικών μέτρων επιβολής κυρώσεων στη Neves, δεν είχε τεθεί σε εφαρμογή με

τον κανονισμό 833/2014 κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως της κύριας δίκης, τίθεται το ζήτημα αν το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ερμηνεύσει το εν λόγω άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′.

42 Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να εξεταστεί αν το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ερμηνεύσει περιοριστικό μέτρο γενικής ισχύος, όπως το εν λόγω άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, στην περίπτωση που το μέτρο αυτό, το οποίο χρησιμεύει ως βάση για τη λήψη εθνικών μέτρων επιβολής κυρώσεων σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, έπρεπε να έχει τεθεί σε εφαρμογή με κανονισμό βάσει του άρθρου 215 ΣΛΕΕ, προκειμένου να διασφαλιστεί η ομοιόμορφη εφαρμογή του εν λόγω μέτρου σε επίπεδο Ένωσης.

43 Κατά πρώτον, όσον αφορά την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να ελέγχει την τήρηση του άρθρου 40 ΣΕΕ, επισημαίνεται ότι οι Συνθήκες δεν προβλέπουν καμία ιδιαίτερη προϋπόθεση για την άσκηση ενός τέτοιου δικαστικού ελέγχου. Υπό τις συνθήκες αυτές, ο ως άνω έλεγχος εμπίπτει στη γενική αρμοδιότητα την οποία το άρθρο 19 ΣΕΕ απονέμει στο Δικαστήριο προς διασφάλιση της τηρήσεως του δικαίου στο πλαίσιο της ερμηνείας και της εφαρμογής των Συνθηκών (απόφαση της 28ης Μαρτίου 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, σκέψη 62). Προβλέποντας αυτή τη γενική αρμοδιότητα, το άρθρο 19, παράγραφος 3, στοιχείο β′, ΣΕΕ ορίζει, εξάλλου, ότι το Δικαστήριο αποφαίνεται προδικαστικώς, κατόπιν αιτήματος εθνικών δικαστηρίων, επί της ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης ή επί του κύρους πράξεων που εκδόθηκαν από τα θεσμικά όργανα της Ένωσης.

44 Στο πλαίσιο του εν λόγω ελέγχου, σύμφωνα με το άρθρο 40, πρώτο εδάφιο, ΣΕΕ, εναπόκειται στο Δικαστήριο να μεριμνά ώστε η εφαρμογή της ΚΕΠΠΑ από το Συμβούλιο να μην επηρεάζει την εφαρμογή των διαδικασιών και το αντίστοιχο εύρος των αρμοδιοτήτων των θεσμικών οργάνων που προβλέπονται στις Συνθήκες για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης δυνάμει της Συνθήκης ΛΕΕ.

45 Τούτο συνεπάγεται, ειδικότερα, ότι, όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 215 ΣΛΕΕ, το οποίο αποτελεί τη γέφυρα μεταξύ των σκοπών της Συνθήκης ΕΕ στον τομέα της ΚΕΠΠΑ και των δράσεων της Ένωσης οι οποίες συνεπάγονται τη λήψη περιοριστικών μέτρων που εμπίπτουν στη Συνθήκη ΛΕΕ (πρβλ. αποφάσεις της 19ης Ιουλίου 2012, Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου, C-130/10, EU:C:2012:472, σκέψη 59, και της 6ης Οκτωβρίου 2020, Bank Refah Kargaran κατά Συμβουλίου, C-134/19 P, EU:C:2020:793, σκέψη 38), το Συμβούλιο δεν μπορεί να παρακάμψει την αρμοδιότητα του Δικαστηρίου όταν πρόκειται για κανονισμό δυνάμει του άρθρου αυτού.

46 Συναφώς, από το σαφές γράμμα του άρθρου 215, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, και ειδικότερα από τη χρήση του ρήματος «θεσπίζει», κατ' αντιδιαστολή προς τη φράση «μπορεί να λαμβάνει», η οποία χρησιμοποιείται στην παράγραφο 2 του άρθρου αυτού, προκύπτει ότι το Συμβούλιο οφείλει να λάβει τα αναγκαία μέτρα της εν λόγω παραγράφου 1, προκειμένου να εφαρμοστεί απόφαση ΚΕΠΠΑ με την οποία καθορίζεται η θέση της Ένωσης όσον αφορά τη διακοπή ή τη μείωση των οικονομικών και χρηματοοικονομικών σχέσεων με τρίτη χώρα. Συνεπώς, στην περίπτωση της τελευταίας αυτής παραγράφου, το εν λόγω θεσμικό όργανο έχει δέσμια αρμοδιότητα.

47 Κατά δεύτερον, από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει επίσης ότι, όσον αφορά τις πράξεις της Ένωσης που παράγουν έννομα αποτελέσματα έναντι τρίτων, η αρμοδιότητα δικαιοδοτικού ελέγχου που απονέμουν στο Δικαστήριο οι Συνθήκες δεν περιορίζεται από τον χαρακτηρισμό, τη φύση ή τη μορφή των πράξεων αυτών. Επομένως, όσον αφορά την προσφυγή ακυρώσεως του άρθρου 263 ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι η προσφυγή αυτή αποσκοπεί στη διασφάλιση της τηρήσεως του δικαίου στο πλαίσιο της ερμηνείας και της εφαρμογής των Συνθηκών, μπορεί να ασκηθεί

κατά όλων των πράξεων των θεσμικών και λοιπών οργάνων και οργανισμών της Ένωσης, ανεξαρτήτως της φύσεως ή της μορφής τους, οι οποίες αποσκοπούν στην παραγωγή δεσμευτικών έννομων αποτελεσμάτων [πρβλ. αποφάσεις της 31ης Μαρτίου 1971, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, 22/70, EU:C:1971:32, σκέψεις 40, 42 και 55, και της 14ης Ιουλίου 2022, Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (Έδρα της Ευρωπαϊκής Αρχής Εργασίας), C-743/19, EU:C:2022:569, σκέψη 36 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

48 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η αρμοδιότητα την οποία απονέμουν στο Δικαστήριο οι Συνθήκες προς διασφάλιση της δικαστικής προστασίας των τρίτων δεν μπορεί να περιορίζεται από το γεγονός ότι το Συμβούλιο δεν έλαβε όλα τα αναγκαία μέτρα βάσει του άρθρου 215, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, ενώ, όπως υπογραμμίστηκε στη σκέψη 46 της παρούσας αποφάσεως, η σχετική αρμοδιότητά του είναι δέσμια.

49 Κατά συνέπεια, η δυνατότητα υποβολής στο Δικαστήριο αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως την οποία προβλέπουν οι Συνθήκες σχετικά με κανονισμό εκδοθέντα βάσει του άρθρου 215, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ πρέπει να παρέχεται ως προς όλες τις διατάξεις τις οποίες το Συμβούλιο θα όφειλε να περιλάβει σε έναν τέτοιο κανονισμό και οι οποίες χρησιμεύουν ως βάση για τη λήψη εθνικού μέτρου επιβολής κυρώσεων σε βάρος τρίτων (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 31ης Μαρτίου 1971, Επιτροπή κατά Βελγίου, 22/70, EU:C:1971:32, σκέψεις 38 έως 40).

50 Η ερμηνεία αυτή επιρρωννύεται από τον βασικό σκοπό του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, ο οποίος συνίσταται στη διασφάλιση της εκ μέρους των εθνικών δικαστηρίων ομοιόμορφης εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης. Πράγματι, εφόσον πρόκειται για μέτρα γενικής ισχύος τα οποία θα όφειλε να θέσει σε εφαρμογή το Συμβούλιο με κανονισμό δυνάμει του άρθρου 215 ΣΛΕΕ, τυχόν αποκλίσεις μεταξύ των δικαστηρίων των κρατών μελών ως προς την ερμηνεία ενός τέτοιου μέτρου γενικής ισχύος θα μπορούσαν να υπονομεύσουν αυτή καθεαυτήν την ενότητα της έννομης τάξης της Ένωσης και να θίξουν τη θεμελιώδη επιταγή της ασφάλειας δικαίου (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 28ης Μαρτίου 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, σκέψη 80).

51 Η ερμηνεία που έγινε δεκτή στη σκέψη 49 της παρούσας αποφάσεως καθιστά επίσης δυνατή τη διασφάλιση της αναγκαίας συνοχής του συστήματος δικαστικής προστασίας που προβλέπει το δίκαιο της Ένωσης. Πράγματι, όπως προκύπτει τόσο από το άρθρο 2 ΣΕΕ, το οποίο περιλαμβάνεται στις κοινές διατάξεις της Συνθήκης ΕΕ, όσο και από το άρθρο 21 ΣΕΕ, το οποίο αφορά την εξωτερική δράση της Ένωσης και στο οποίο παραπέμπει το σχετικό με την ΚΕΠΠΑ άρθρο 23 ΣΕΕ, η Ένωση βασίζεται, μεταξύ άλλων, στην αξία του κράτους δικαίου. Η ύπαρξη καθεαυτή αποτελεσματικού δικαστικού ελέγχου προς διασφάλιση της τηρήσεως των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης είναι αναπόσπαστα συνδεδεμένη με την ύπαρξη κράτους δικαίου (πρβλ. απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2020, Bank Refah Kargaran κατά Συμβουλίου, C-134/19 P, EU:C:2020:793, σκέψεις 35 και 36 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

52 Η διαδικασία προδικαστικής παραπομπής, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 19, παράγραφος 3, στοιχείο β', ΣΕΕ και στο άρθρο 267 ΣΛΕΕ και αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο του δικαιοδοτικού συστήματος στην Ένωση, συμβάλλει ουσιωδώς στη διαφύλαξη της αξίας αυτής [πρβλ. γνωμοδότηση 2/13 (Προσχώρηση της Ένωσης στην ΕΣΔΑ), της 18ης Δεκεμβρίου 2014, EU:C:2014:2454, σκέψη 176 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

53 Επομένως, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, λαμβανομένων υπόψη των άρθρων 19, 24 και 40 ΣΕΕ, καθώς και του άρθρου 215, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, ερμηνευόμενων υπό το πρίσμα των άρθρων 2 και 21 ΣΕΕ, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να αποφαίνεται προδικαστικώς, δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, επί της ερμηνείας μέτρου γενικής ισχύος μιας πράξεως εκδοθείσας βάσει των

σχετικών με την ΚΕΠΠΑ διατάξεων, στην περίπτωση που το Συμβούλιο όφειλε να θέσει σε εφαρμογή το μέτρο αυτό, το οποίο χρησιμεύει ως βάση για τη λήψη εθνικών μέτρων επιβολής κυρώσεων σε βάρος φυσικού ή νομικού προσώπου, με κανονισμό δυνάμει του άρθρου 215 ΣΛΕΕ.

54 Υπό το πρίσμα αυτών ακριβώς των σκέψεων πρέπει να εκτιμηθεί η αρμοδιότητα του Δικαστηρίου να ερμηνεύσει το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της αποφάσεως 2014/512.

55 Ειδικότερα, πρέπει να εξακριβωθεί αν η απαγόρευση παροχής υπηρεσιών μεσιτείας σε σχέση με στρατιωτικό εξοπλισμό, την οποία προβλέπει το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της αποφάσεως 2014/512, εμπίπτει στα αναγκαία μέτρα, κατά την έννοια του άρθρου 215, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, τα οποία οφείλει να θεσπίζει το Συμβούλιο, όπως προκύπτει από τη σκέψη 46 της παρούσας αποφάσεως, όταν μια τέτοια απόφαση προβλέπει τη διακοπή ή τη μείωση, εν όλω ή εν μέρει, των οικονομικών και χρηματοοικονομικών σχέσεων με μία ή περισσότερες τρίτες χώρες, προκειμένου να τεθεί σε εφαρμογή η απόφαση αυτή.

56 Συναφώς, αρκεί η διαπίστωση ότι η απαγόρευση αυτή αποσκοπεί στον περιορισμό της δυνατότητας των οικονομικών φορέων να διενεργούν συναλλαγές που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης ΛΕΕ, με συνέπεια ότι μπορεί να τεθεί σε εφαρμογή σε επίπεδο Ένωσης μόνον αν ακολουθήσει η έκδοση κανονισμού δυνάμει του άρθρου 215 ΣΛΕΕ, προκειμένου να διασφαλιστεί η ομοιόμορφη εφαρμογή της σε όλα τα κράτη μέλη (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 1ης Μαρτίου 2016, National Iranian Oil Company κατά Συμβουλίου, C-440/14 P, EU:C:2016:128, σκέψη 54).

57 Πράγματι, τα όπλα και ο στρατιωτικός εξοπλισμός που μνημονεύονται στο άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της αποφάσεως 2014/512, καθώς και οι συναφείς υπηρεσίες, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης ΛΕΕ. Ειδικότερα, όπως επισήμανε η Επιτροπή κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, το εμπόριο των εν λόγω όπλων, εξοπλισμού και υπηρεσιών εμπίπτει στην αρμοδιότητα της Ένωσης δυνάμει των άρθρων 114 και 207 ΣΛΕΕ. Επομένως, τα ως άνω όπλα και ο ως άνω εξοπλισμός, που περιλαμβάνονται στον κοινό στρατιωτικό κατάλογο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ο οποίος μνημονεύεται στο άρθρο 12 της κοινής θέσης 2008/944 και ο οποίος χρησιμεύει ως σημείο αναφοράς για τους εθνικούς καταλόγους στρατιωτικής τεχνολογίας και στρατιωτικού εξοπλισμού των κρατών μελών, υπόκεινται στο κοινό δασμολόγιο, όπως επιβεβαιώνει ο κανονισμός (ΕΚ) 150/2003 του Συμβουλίου, της 21ης Ιανουαρίου 2003, σχετικά με την αναστολή των δασμών που επιβάλλονται στις εισαγωγές ορισμένων όπλων και στρατιωτικού εξοπλισμού (ΕΕ 2003, L 25, σ. 1).

58 Εξάλλου, το συμπέρασμα αυτό δεν αναιρείται από την ευχέρεια που παρέχει στα κράτη μέλη το άρθρο 346, παράγραφος 1, στοιχείο β′, ΣΛΕΕ, βάσει της οποίας κάθε κράτος μέλος μπορεί, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να λαμβάνει τα μέτρα τα οποία θεωρεί αναγκαία για την προστασία των ουσιωδών συμφερόντων της ασφαλείας του και τα οποία αφορούν την παραγωγή ή εμπορία όπλων, πυρομαχικών και πολεμικού υλικού. Όπως υποστήριξε η Επιτροπή κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η δυνατότητα αυτή δεν είναι ικανή να περιορίσει την απορρέουσα από το άρθρο 215, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ δέσμια αρμοδιότητα του Συμβουλίου να λαμβάνει τα αναγκαία μέτρα για την εφαρμογή, εντός της Ένωσης, της διακοπής ή του περιορισμού των οικονομικών και χρηματοοικονομικών σχέσεων με τρίτη χώρα που προβλέπεται στην απόφαση με την οποία καθορίζεται η θέση της Ένωσης συναφώς.

59 Κατά τα λοιπά, παρατηρείται ότι, με την έκδοση του κανονισμού 2023/1214, το Συμβούλιο έθεσε σε εφαρμογή την απαγόρευση παροχής υπηρεσιών μεσιτείας σε σχέση με στρατιωτικό εξοπλισμό, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της αποφάσεως 2014/512, όπερ επιβεβαιώνει ότι ένα τέτοιο μέτρο συγκαταλέγεται μεταξύ εκείνων που πρέπει να ληφθούν με κανονισμό στηριζόμενο στο άρθρο 215, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ.

60 Επομένως, η εν λόγω απαγόρευση παροχής υπηρεσιών μεσιτείας σε σχέση με στρατιωτικό εξοπλισμό εμπίπτει στα αναγκαία μέτρα, κατά την έννοια του άρθρου 215, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, για την εφαρμογή της αποφάσεως αυτής σε επίπεδο Ένωσης, την οποία το Συμβούλιο όφειλε να εφαρμόσει με τον κανονισμό 833/2014.

61 Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

62 Με το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, το οποίο πρέπει να εξεταστεί πρώτο, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της αποφάσεως 2014/512 έχει την έννοια ότι η προβλεπόμενη στη διάταξη αυτή απαγόρευση παροχής υπηρεσιών μεσιτείας έχει εφαρμογή ακόμη και όταν ο στρατιωτικός εξοπλισμός που αποτελεί αντικείμενο της οικείας πράξεως μεσιτείας ουδέποτε εισήχθη στο έδαφος κράτους μέλους.

63 Κατά τη διάταξη αυτή, «απαγορεύεται [η] παροχή τεχνικής βοήθειας, υπηρεσιών μεσιτείας ή άλλων υπηρεσιών που αφορούν στρατιωτικές δραστηριότητες και την παροχή, κατασκευή, συντήρηση και χρήση οπλισμού και συναφούς υλικού κάθε τύπου, συμπεριλαμβανομένων όπλων και πυρομαχικών, στρατιωτικών οχημάτων και εξοπλισμού, παραστρατιωτικού εξοπλισμού και ανταλλακτικών τους, άμεσα ή έμμεσα σε οιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο, οντότητα ή οργανισμό στη Ρωσία ή προς χρήση στη Ρωσία».

64 Από το γράμμα της εν λόγω διατάξεως, και ειδικότερα από τη χρήση της φράσεως «άμεσα ή έμμεσα», προκύπτει ότι η απαγόρευση την οποία προβλέπει τυγχάνει ευρείας εφαρμογής, μεταξύ άλλων όταν παρέχονται υπηρεσίες μεσιτείας σχετικά με στρατιωτικό εξοπλισμό σε πρόσωπο, οντότητα ή οργανισμό στη Ρωσία, χωρίς με το γράμμα αυτό να επιβάλλεται ως προϋπόθεση η εισαγωγή του εξοπλισμού στο έδαφος κράτους μέλους. Σύμφωνα με το εν λόγω γράμμα, αρκεί οι υπηρεσίες αυτές να παρέχονται, άμεσα ή έμμεσα, σε οικονομικό φορέα στη Ρωσία, ανεξαρτήτως του τελικού προορισμού του εν λόγω εξοπλισμού, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η Neves.

65 Η ερμηνεία αυτή επιβεβαιώνεται από το πλαίσιο και τους σκοπούς της ρυθμίσεως στην οποία εντάσσεται το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της αποφάσεως 2014/512.

66 Συναφώς, μολονότι η απόφαση αυτή δεν περιέχει διάταξη που να ορίζει την έννοια των «υπηρεσιών μεσιτείας», ο κανονισμός 833/2014, ο οποίος εφαρμόζει την εν λόγω απόφαση σε επίπεδο Ένωσης, ορίζει την έννοια των «υπηρεσιών διαμεσολάβησης» στο άρθρο 1, παράγραφος 1, στοιχείο δ′, από το γράμμα του οποίου προκύπτει σαφώς ότι δεν επιβάλλεται καμία προϋπόθεση σχετικά με την εισαγωγή των αγαθών που αποτελούν αντικείμενο της οικείας πράξεως διαμεσολάβησης στο έδαφος κράτους μέλους.

67 Πράγματι, κατά τη διάταξη αυτή, στις υπηρεσίες διαμεσολάβησης περιλαμβάνονται η διαπραγμάτευση ή ο διακανονισμός συναλλαγών για την αγορά, την πώληση ή την προμήθεια αγαθών «από τρίτη χώρα προς άλλη τρίτη χώρα», ή η πώληση ή η αγορά αγαθών «που ευρίσκονται σε τρίτες χώρες για τη μεταβίβασή τους σε άλλη τρίτη χώρα».

68 Επιπλέον, το Δικαστήριο έχει υπογραμμίσει τη σπουδαιότητα των σκοπών που επιδιώκονται με την απόφαση 2014/512 και τον κανονισμό 833/2014, ήτοι των σκοπών της προστασίας της εδαφικής ακεραιότητας, της κυριαρχίας και της ανεξαρτησίας της Ουκρανίας καθώς και της προώθησης της ειρηνικής επίλυσης της κρίσης στη χώρα αυτή, οι οποίοι εξυπηρετούν τον ευρύτερο σκοπό της διατήρησης της ειρήνης και της διεθνούς ασφάλειας (πρβλ. απόφαση της 28ης Μαρτίου 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, σκέψη 150).

69 Η δε ερμηνεία του άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της αποφάσεως αυτής υπό την έννοια ότι η προβλεπόμενη στη διάταξη αυτή απαγόρευση εφαρμόζεται ακόμη και όταν οι οικείες υπηρεσίες μεσιτείας αφορούν όπλα και στρατιωτικό εξοπλισμό τα οποία, ανεξαρτήτως του τελικού προορισμού τους, δεν έχουν εισαχθεί στο έδαφος κράτους μέλους, καθιστά δυνατή τη διασφάλιση της πρακτικής αποτελεσματικότητας της απαγορεύσεως αυτής και συμβάλλει στην επίτευξη των σκοπών της εν λόγω αποφάσεως που υπομνήσθηκαν στην προηγούμενη σκέψη της παρούσας αποφάσεως. Πράγματι, μια τέτοια απαγόρευση θα μπορούσε εύκολα να καταστρατηγηθεί αν αρκούσε, για να αποφευχθεί η εφαρμογή της, τα όπλα και ο στρατιωτικός εξοπλισμός να διαμετακομισθούν χωρίς να περάσουν από το έδαφος της Ένωσης.

70 Η ερμηνεία που παρατίθεται στη σκέψη 64 της παρούσας αποφάσεως καθιστά επίσης δυνατή τη διασφάλιση της συνοχής της ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης, προσδίδοντας το ίδιο περιεχόμενο στην έννοια των «υπηρεσιών μεσιτείας» που περιλαμβάνεται σε διάφορες πράξεις εμπίπτουσες στον τομέα της ΚΕΠΠΑ.

71 Επομένως, στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της αποφάσεως 2014/512 έχει την έννοια ότι η προβλεπόμενη στη διάταξη αυτή απαγόρευση παροχής υπηρεσιών μεσιτείας έχει εφαρμογή ακόμη και όταν ο στρατιωτικός εξοπλισμός που αποτελεί αντικείμενο της οικείας πράξεως μεσιτείας ουδέποτε εισήχθη στο έδαφος κράτους μέλους.

Επί του πρώτου και του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος

72 Προκαταρκτικώς, επισημαίνεται, αφενός, ότι, με το πρώτο και το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, τα οποία πρέπει να εξεταστούν στη συνέχεια και από κοινού, το αιτούν δικαστήριο παρέπεμψε τόσο στο άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της αποφάσεως 2014/512 όσο και στα άρθρα 5 και 7 της αποφάσεως αυτής. Εντούτοις, από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι τα εν λόγω άρθρα 5 και 7 δεν ασκούν επιρροή υπό το πρίσμα των πραγματικών περιστατικών της υποθέσεως της κύριας δίκης.

73 Πράγματι, το άρθρο 5 αναφέρει απλώς ότι η Ένωση ενθαρρύνει τα τρίτα κράτη να θεσπίσουν περιοριστικά μέτρα παρεμφερή με τα προβλεπόμενα στην εν λόγω απόφαση. Το δε άρθρο 7 αφορά τις τυχόν απαιτήσεις σχετικά με οποιαδήποτε σύμβαση ή συναλλαγή της οποίας η εκτέλεση έχει επηρεασθεί από τα μέτρα που επιβάλλει η απόφαση 2014/512, οι οποίες προβάλλονται από μια από τις κατηγορίες προσώπων και οντοτήτων που απαριθμούνται στο ίδιο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχεία α′ έως γ′. Σύμφωνα όμως με τα στοιχεία που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο, η διαφορά της κύριας δίκης δεν αφορά τέτοια απαίτηση και η Neves δεν εμπίπτει σε καμία από τις κατηγορίες αυτές.

74 Αφετέρου, από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι το αιτούν δικαστήριο διερωτάται επίσης ως προς τη συμβατότητα μέτρου κατάσχεσης, όπως το επιβληθέν στη Neves, με το δικαίωμα ιδιοκτησίας το οποίο διασφαλίζεται με το άρθρο 1 του πρώτου πρόσθετου πρωτοκόλλου και κατοχυρώνεται, στην έννομη τάξη της Ένωσης, στο άρθρο 17 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).

75 Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, με το πρώτο και το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', της αποφάσεως 2014/512, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του δικαιώματος ιδιοκτησίας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 17 του Χάρτη καθώς και των αρχών της ασφάλειας δικαίου και της νομιμότητας των ποινών, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνικό μέτρο κατάσχεσης ολόκληρου του προϊόντος πράξεως μεσιτείας, κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο α', επιβαλλόμενο αυτοδικαίως κατόπιν της διαπίστωσης, από τις αρμόδιες εθνικές αρχές, ότι παραβιάστηκαν η απαγόρευση διενέργειας της πράξεως αυτής και η υποχρέωση γνωστοποίησής της.

76 Συναφώς, υπενθυμίζεται, κατά πρώτον, ότι, ελλείψει εναρμονίσεως της νομοθεσίας της Ένωσης στον τομέα των κυρώσεων που επιβάλλονται σε περίπτωση μη τηρήσεως των προϋποθέσεων που προβλέπει σύστημα το οποίο έχει θεσπιστεί με τη νομοθεσία αυτή, τα κράτη μέλη οφείλουν, διατηρώντας πάντως το δικαίωμα επιλογής των κυρώσεων, να μεριμνούν ώστε για τις παραβιάσεις του δικαίου της Ένωσης να επιβάλλονται κυρώσεις υπό ουσιαστικές και διαδικαστικές προϋποθέσεις οι οποίες είναι ανάλογες με εκείνες που επιβάλλονται για παρόμοιας φύσεως και σημασίας παραβάσεις του εθνικού δικαίου και οι οποίες, εν πάση περιπτώσει, προσδίδουν στην κύρωση αποτελεσματικό, αναλογικό και αποτρεπτικό χαρακτήρα (πρβλ. αποφάσεις της 16ης Ιουλίου 2015, Chmielewski, C-255/14, EU:C:2015:475, σκέψη 21, και της 2ας Μαΐου 2018, Scialdone, C-574/15, EU:C:2018:295, σκέψη 28 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

77 Ειδικότερα, τα μέτρα επιβολής κυρώσεων που προβλέπει η εθνική νομοθεσία δεν πρέπει να βαίνουν πέραν αυτού που είναι πρόσφορο και αναγκαίο για την επίτευξη των σκοπών που θεμιτώς επιδιώκονται με τη νομοθεσία αυτή ούτε να είναι δυσανάλογα σε σχέση με τους σκοπούς αυτούς, η δε αυστηρότητα των κυρώσεων πρέπει επίσης να είναι ανάλογη προς τη σοβαρότητα των παραβάσεων τις οποίες κολάζουν, ιδίως διασφαλίζοντας ένα πραγματικά αποτρεπτικό αποτέλεσμα (πρβλ. απόφαση της 24ης Φεβρουαρίου 2022, Agenzia delle dogane e dei monopoli και Ministero dell'Economia e delle Finanze, C-452/20, EU:C:2022:111, σκέψεις 37 έως 39 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

78 Κατά δεύτερον, όσον αφορά το δικαίωμα ιδιοκτησίας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 17 του Χάρτη, υπενθυμίζεται ότι, κατά την παράγραφο 1 του άρθρου αυτού, «[κ]άθε πρόσωπο δικαιούται να είναι κύριος των νομίμως κτηθέντων αγαθών του, να τα χρησιμοποιεί, να τα διαθέτει και να τα κληροδοτεί. Κανείς δεν μπορεί να στερείται την ιδιοκτησία του, παρά μόνον για λόγους δημόσιας ωφέλειας, στις περιπτώσεις και υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο νόμο και έναντι δίκαιης και έγκαιρης αποζημίωσης για την απώλειά της. Η χρήση των αγαθών μπορεί να υπόκειται σε περιορισμούς από το νόμο, εφόσον αυτό είναι αναγκαίο προς το γενικό συμφέρον».

79 Όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο, το άρθρο 17 του Χάρτη συνιστά κανόνα δικαίου που αποσκοπεί στην απονομή δικαιωμάτων στους ιδιώτες [απόφαση της 21ης Μαΐου 2019, Επιτροπή κατά Ουγγαρίας (Επικαρπία επί γεωργικών γαιών), C-235/17, EU:C:2019:432, σκέψη 68 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

80 Κατά το άρθρο 52, παράγραφος 3, του Χάρτη, στον βαθμό που ο Χάρτης περιλαμβάνει δικαιώματα που αντιστοιχούν σε δικαιώματα τα οποία διασφαλίζονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, η οποία υπεγράφη στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950, η έννοια και η εμβέλειά τους είναι ίδιες με εκείνες που τους αποδίδει η Σύμβαση αυτή. Η διάταξη αυτή δεν εμποδίζει, ωστόσο, την παροχή ευρύτερης προστασίας από το δίκαιο της Ένωσης. Επομένως, για την ερμηνεία του άρθρου 17 του Χάρτη, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου η οποία αφορά το άρθρο 1 του πρώτου πρόσθετου πρωτοκόλλου, το οποίο κατοχυρώνει την προστασία του δικαιώματος ιδιοκτησίας, ως όριο ελάχιστης προστασίας [πρβλ. απόφαση της 21ης Μαΐου 2019, Επιτροπή κατά Ουγγαρίας (Επικαρπία επί γεωργικών γαιών), C-235/17, EU:C:2019:432, σκέψη 72 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

81 Όπως έχει κρίνει παγίως το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου όσον αφορά το άρθρο 1 του πρώτου πρόσθετου πρωτοκόλλου, διευκρινίζεται ότι το άρθρο 17, παράγραφος 1, του Χάρτη περιλαμβάνει τρεις χωριστούς κανόνες. Ο πρώτος κανόνας, ο οποίος διατυπώνεται στην πρώτη περίοδο της διατάξεως αυτής και έχει γενικό χαρακτήρα, εξειδικεύει την αρχή του σεβασμού της ιδιοκτησίας. Ο δεύτερος κανόνας, ο οποίος περιέχεται στη δεύτερη περίοδο της εν λόγω διατάξεως, αφορά τη στέρηση της ιδιοκτησίας, την οποία εξαρτά από ορισμένες προϋποθέσεις. Ο δε τρίτος κανόνας, ο οποίος περιέχεται στην τρίτη περίοδο της εν λόγω διατάξεως, αναγνωρίζει στα κράτη την εξουσία, μεταξύ άλλων, να επιβάλλουν περιορισμούς στη χρήση των αγαθών εφόσον αυτό είναι αναγκαίο προς το γενικό συμφέρον. Δεν πρόκειται, εντούτοις, για κανόνες άσχετους μεταξύ τους. Ο δεύτερος και ο τρίτος κανόνας αφορούν συγκεκριμένα παραδείγματα προσβολής του δικαιώματος ιδιοκτησίας και πρέπει να ερμηνεύονται υπό το πρίσμα της αρχής που κατοχυρώνεται στον πρώτο από τους κανόνες αυτούς (απόφαση της 5ης Μαΐου 2022, BPC Lux 2 κ.λπ., C-83/20, EU:C:2022:346, σκέψη 38).

82 Συναφώς, από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου προκύπτει ότι τα μέτρα κατάσχεσης που αφορούν προϊόν εγκλήματος ή παράνομης δραστηριότητας ή όργανο που χρησιμοποιήθηκε για αδίκημα το οποίο δεν ανήκει σε καλόπιστο τρίτο, εμπίπτουν, γενικώς, στην επιβολή περιορισμών στη χρήση των αγαθών, έστω και αν, ως εκ της φύσεώς τους, στερούν από ένα πρόσωπο την ιδιοκτησία του (βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις του ΕΔΔΑ της 24ης Οκτωβρίου 1986, Agosi κατά Ηνωμένου Βασιλείου, CE:ECHR:1986:1024JUD000911880, § 51, της 12ης Μαΐου 2015, Gogitidze κ.λπ. κατά Γεωργίας, CE:ECHR:2015:0512JUD003686205, § 94, και της 15ης Οκτωβρίου 2020, Karapetyan κατά Γεωργίας, CE:ECHR:2020:1015JUD006123312, § 32).

83 Εν προκειμένω, το μέτρο κατάσχεσης που επιβλήθηκε στη Neves αφορούσε χρηματικό ποσό το οποίο της είχε καταβληθεί ως πληρωμή για την παράδοση, σε εκτέλεση της συμβάσεως της 4ης Ιανουαρίου 2019, ασυρμάτων που θεωρήθηκαν στρατιωτικός εξοπλισμός. Σκοπός του μέτρου αυτού είναι η τήρηση της απαγόρευσης παροχής υπηρεσιών μεσιτείας για στρατιωτικό εξοπλισμό, η οποία προβλέπεται στην απόφαση 2014/512 ως περιοριστικό μέτρο γενικής ισχύος σε απάντηση στις ενέργειες της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία. Επομένως, το εν λόγω μέτρο συνδέεται με την απαγόρευση αγοράς και πωλήσεως όπλων και στρατιωτικού εξοπλισμού στη Ρωσία, η οποία επίσης προβλέπεται στην απόφαση αυτή, καθώς και, γενικότερα, με την κανονιστική ρύθμιση σχετικά με το εμπόριο όπλων.

84 Υπό τις συνθήκες αυτές, ένα τέτοιο μέτρο κατάσχεσης συνιστά περιορισμό στην άσκηση του δικαιώματος ιδιοκτησίας ο οποίος εμπίπτει στον περιορισμό της χρήσης των αγαθών, κατά την έννοια του άρθρου 17, παράγραφος 1, τρίτη περίοδος, του Χάρτη.

85 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι το δικαίωμα ιδιοκτησίας, το οποίο κατοχυρώνεται στο άρθρο 17 του Χάρτη, δεν συνιστά απόλυτο προνόμιο και ότι η άσκησή του μπορεί να υπόκειται σε περιορισμούς που δικαιολογούνται από σκοπούς γενικού συμφέροντος τους οποίους επιδιώκει η Ένωση (απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 2016, Ledra Advertising κ.λπ. κατά Επιτροπής και ΕΚΤ, C-8/15 P έως C-10/15 P, EU:C:2016:701, σκέψη 69).

86 Πλην όμως, κατά το άρθρο 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, κάθε περιορισμός στην άσκηση των δικαιωμάτων και ελευθεριών που αναγνωρίζονται στον Χάρτη πρέπει να προβλέπεται από τον νόμο, να σέβεται το βασικό περιεχόμενο των εν λόγω δικαιωμάτων και ελευθεριών και, τηρουμένης της αρχής της αναλογικότητας, να επιβάλλεται μόνον εφόσον είναι αναγκαίος και ανταποκρίνεται πραγματικά σε αναγνωριζόμενους από την Ένωση σκοπούς γενικού συμφέροντος ή στην ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων και ελευθεριών των τρίτων.

87 Πρώτον, μέτρο κατάσχεσης όπως το επιβληθέν στη Neves προβλέπεται από τον νόμο, κατά την έννοια του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη. Πράγματι, το μέτρο αυτό στηρίζεται στην OUG 202/2008 καθώς και στον εθνικό κατάλογο στρατιωτικής τεχνολογίας και εξοπλισμού, ο οποίος μνημονεύεται στο άρθρο 12 της κοινής θέσης 2008/944, και καταρτίστηκε, όσον αφορά τη Ρουμανία, με τις υπουργικές αποφάσεις 156/2018 και 901/2019.

88 Δεύτερον, δεδομένου ότι, όπως προκύπτει από τη νομολογία που μνημονεύθηκε στη σκέψη 82 της παρούσας αποφάσεως, το μέτρο αυτό εμπίπτει στον περιορισμό της χρήσεως των αγαθών, κατά την έννοια του άρθρου 17, παράγραφος 1, τρίτη περίοδος, του Χάρτη και δεν συνιστά στέρηση της ιδιοκτησίας, κατά την έννοια του άρθρου 17, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος, σέβεται το βασικό περιεχόμενο του δικαιώματος ιδιοκτησίας (πρβλ. απόφαση της 5ης Μαΐου 2022, BPC Lux 2 κ.λπ., C-83/20, EU:C:2022:346, σκέψη 53).

89 Τρίτον, το εν λόγω μέτρο αποσκοπεί στην επίτευξη των σκοπών που επιδιώκονται με την απόφαση 2014/512, τη σπουδαιότητα των οποίων έχει υπογραμμίσει το Δικαστήριο, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 68 της παρούσας αποφάσεως, και ανταποκρίνεται, επομένως, σε σκοπούς γενικού συμφέροντος που αναγνωρίζει η Ένωση, κατά την έννοια του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη.

90 Τέταρτον, όσον αφορά την τήρηση της αρχής της αναλογικότητας, προκύπτει, καταρχάς, ότι ο περιορισμός στην άσκηση του δικαιώματος ιδιοκτησίας που απορρέει από το ίδιο αυτό μέτρο είναι κατάλληλος για την επίτευξη των σκοπών αυτών.

91 Πράγματι, από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης μέτρο κατάσχεσης, το οποίο είναι συμπληρωματικό του μέτρου επιβολής προστίμου, ελήφθη κατόπιν της διαπιστώσεως, από τις αρμόδιες ρουμανικές αρχές, ότι δεν τηρήθηκαν η απαγόρευση διενέργειας συναλλαγής σε σχέση με περιουσιακό στοιχείο για το οποίο έχει επιβληθεί διεθνής κύρωση, απαγόρευση η οποία απορρέει, εν προκειμένω, από την απόφαση 2014/512, και η υποχρέωση άμεσης ενημερώσεως των αρχών αυτών για την εν λόγω συναλλαγή. Η επιβολή του εν λόγω μέτρου κατάσχεσης είναι ικανή να αποτρέψει τους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς από τη διενέργεια τέτοιων συναλλαγών και να τους παροτρύνει να τηρούν τόσο την εν λόγω απαγόρευση όσο και την εν λόγω υποχρέωση ενημέρωσης, η οποία διευκολύνει τον έλεγχο, από τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών, των συναλλαγών οι οποίες αφορούν τα οικεία προϊόντα, εν προκειμένω τον στρατιωτικό εξοπλισμό.

92 Περαιτέρω, όσον αφορά την αναγκαιότητα ενός τέτοιου μέτρου κατάσχεσης, επισημαίνεται ότι το ανώτατο ποσό του προστίμου που προβλέπεται ως κύρια κύρωση από την επίμαχη στην κύρια δίκη εθνική ρύθμιση είναι 30 000 RON (περίπου 6 066 ευρώ). Λαμβανομένου υπόψη του χαμηλού ανώτατου ορίου του προστίμου αυτού σε σύγκριση με το δυνητικώς αναμενόμενο οικονομικό πλεονέκτημα των πράξεων μεσιτείας που αφορούν στρατιωτικό εξοπλισμό, η επιβολή του προστίμου αυτού και μόνον δεν αρκεί για να αποτρέψει τους οικονομικούς φορείς από την παράβαση της απαγόρευσης παροχής υπηρεσιών μεσιτείας σε σχέση με τον εν λόγω εξοπλισμό, καθώς και της υποχρέωσης ενημερώσεως των αρμόδιων εθνικών αρχών. Τούτο προκύπτει εναργώς από τις περιστάσεις της υποθέσεως της κύριας δίκης, δεδομένου ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο, η αντιπαροχή για την επίμαχη στην κύρια δίκη πράξη μεσιτείας ανερχόταν σε ποσό τριών περίπου εκατομμυρίων ευρώ.

93 Συνεπώς, υπό τις συνθήκες αυτές, η κατάσχεση ολόκληρου του προϊόντος της απαγορευόμενης μεσιτείας φαίνεται αναγκαία προκειμένου οι οικονομικοί φορείς να αποτραπούν πραγματικά και αποτελεσματικά από την παράβαση της απαγόρευσης παροχής υπηρεσιών μεσιτείας σχετικών με στρατιωτικό εξοπλισμό.

94 Ομοίως, το γεγονός ότι ένα μέτρο κατάσχεσης λαμβάνεται αυτοδικαίως, με πράξη βεβαίωσης συνταχθείσα από την αρμόδια διοικητική αρχή, είναι αναγκαίο για να διασφαλιστεί η πλήρης αποτελεσματικότητα της κυρώσεως που επιβάλλεται για την παράβαση τόσο της απαγορεύσεως διενέργειας πράξεως μεσιτείας που εμπίπτει στο άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της αποφάσεως 2014/512 όσο και της υποχρεώσεως γνωστοποίησής της, υπό την επιφύλαξη του δικαιώματος αποτελεσματικής προσφυγής προκειμένου να ελεγχθεί το νομότυπο της εν λόγω πράξης βεβαίωσης και να επιτευχθεί, ενδεχομένως, η επιστροφή των κατασχεθέντων ποσών, ιδίως αν αποδειχθεί, εν τέλει, ότι η οικεία συναλλαγή δεν εμπίπτει στην απαγόρευση αυτή.

95 Όσον αφορά την ως άνω προσφυγή, επισημαίνεται ότι από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου σχετικά με το άρθρο 1 του πρώτου πρόσθετου πρωτοκόλλου προκύπτει ότι, στις περιπτώσεις στις οποίες επιβάλλεται η κύρωση της κατάσχεσης ανεξαρτήτως ποινικής καταδίκης, είναι σημαντικό η συνολική διαδικασία να παρέχει στον ενδιαφερόμενο τη δυνατότητα να αμυνθεί τόσο ενώπιον των εθνικών αρχών που του επέβαλαν την κύρωση όσο και ενώπιον των δικαστηρίων που επιλαμβάνονται της προσφυγής κατά των αποφάσεων των αρχών αυτών, ώστε να είναι σε θέση να προβούν σε συνολική εξέταση των διαφόρων εμπλεκομένων συμφερόντων (πρβλ. απόφαση του ΕΔΔΑ της 15ης Οκτωβρίου 2020, Karapetyan κατά Γεωργίας, CE:ECHR:2020:1015JUD006123312, § 35).

96 Συναφώς, πρέπει, μεταξύ άλλων, να παρέχεται στον ενδιαφερόμενο κατάλληλη ευκαιρία για να εκθέσει την άποψή του στις αρμόδιες αρχές, ώστε να καθίσταται δυνατή η αποτελεσματική προσβολή των επίμαχων μέτρων (πρβλ. απόφαση της 3ης Σεπτεμβρίου 2008, Kadi και Al Barakaat International Foundation κατά Συμβουλίου και Επιτροπής, C-402/05 P και C-415/05 P, EU:C:2008:461, σκέψη 368).

97 Επομένως, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να βεβαιωθεί ότι η Neves απολαύει επαρκών διαδικαστικών εγγυήσεων στο πλαίσιο της κύριας δίκης, ιδίως όσον αφορά την απόδειξη της ύπαρξης της διοικητικής παράβασης που της προσάπτεται. Ειδικότερα, στο μέτρο που η εταιρία αυτή αμφισβητεί ότι οι επίμαχοι στην κύρια δίκη ασύρματοι αποτελούν στρατιωτικό εξοπλισμό, το δικαστήριο αυτό πρέπει να βεβαιωθεί ότι οι εν λόγω ασύρματοι εμπίπτουν στον κοινό στρατιωτικό κατάλογο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τον οποίο μνημονεύει το άρθρο 12 της κοινής θέσης 2008/944 και ο οποίος χρησίμευσε ως σημείο αναφοράς για τον εθνικό κατάλογο των εξοπλισμών αυτών, ο οποίος καταρτίστηκε με τις υπουργικές αποφάσεις 156/2018 και 901/2019.

98 Υπό την επιφύλαξη της τηρήσεως των προϋποθέσεων αυτών, της οποίας η εξακρίβωση εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο, μέτρο κατάσχεσης όπως το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης δεν φαίνεται να βαίνει πέραν αυτού που είναι αναγκαίο για την επίτευξη των επιδιωκόμενων θεμιτών σκοπών.

99 Όσον αφορά, τέλος, τον υπό στενή έννοια αναλογικό χαρακτήρα ενός τέτοιου μέτρου και, ιδίως, το ζήτημα αν η αυστηρότητά του είναι ανάλογη με τη σοβαρότητα της παράβασης την οποία σκοπεί να κολάσει, επισημαίνεται ότι, μολονότι το εν λόγω μέτρο αφορά ολόκληρο το προϊόν της απαγορευόμενης διαμεσολαβήσεως και λαμβάνεται αυτοδικαίως, το ύψος του προστίμου που συνοδεύει το ίδιο μέτρο μπορεί, αντιθέτως, να προσαρμοστεί. Επιπλέον, οι κυρώσεις αυτές επιβάλλονται μόνο στα πρόσωπα που πληροφορήθηκαν ότι τελούσαν σε κατάσταση η οποία απαιτεί ενημέρωση των αρμόδιων εθνικών αρχών ή αναφορά προς αυτές, σε σχέση με αγαθό για το οποίο έχει επιβληθεί διεθνής κύρωση, όπως προκύπτει από το άρθρο 24, παράγραφος 1, και από το άρθρο 26, παράγραφος 1, στοιχείο b, της OUG 202/2008. Σε μια τέτοια περίπτωση, τα πρόσωπα αυτά υποχρεούνται, αμελλητί και χωρίς προηγούμενη γνωστοποίηση στις εν λόγω αρχές, να μην προβούν σε καμία πράξη σχετική με το αγαθό αυτό πέραν αυτών που προβλέπει η εν λόγω πράξη νομοθετικού περιεχομένου. Επομένως, στις κυρώσεις υπόκεινται μόνον πρόσωπα τα οποία, έχοντας επίγνωση της καταστάσεως, παρέλειψαν να προβούν στην εν λόγω αναφορά ή τα οποία, εν πάση περιπτώσει, διενήργησαν τέτοια συναλλαγή.

100 Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει ότι η αυστηρότητα των κυρώσεων τις οποίες προβλέπει εθνική ρύθμιση όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη είναι ανάλογη προς τη σοβαρότητα της παράβασης την οποία σκοπούν να κολάσουν, λαμβανομένης υπόψη της σπουδαιότητας των επιδιωκόμενων θεμιτών σκοπών.

101 Επομένως, φαίνεται ότι ο περιορισμός στην άσκηση του δικαιώματος ιδιοκτησίας ο οποίος απορρέει από ένα τέτοιο μέτρο κατάσχεσης είναι σύμφωνος την αρχή της αναλογικότητας και, κατά συνέπεια, δικαιολογημένος υπό το πρίσμα των προϋποθέσεων του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, όπερ εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.

102 Κατά τρίτον, όσον αφορά τη γενική αρχή της ασφάλειας δικαίου, η οποία συγκαταλέγεται στις γενικές αρχές του δικαίου της Ένωσης, η αρχή αυτή επιτάσσει οι κανόνες δικαίου να είναι σαφείς και ακριβείς, τα δε αποτελέσματά τους να μπορούν να προβλεφθούν. Μολονότι η αρχή αυτή απαγορεύει την αναδρομική εφαρμογή ενός νέου κανόνα δικαίου, ήτοι την εφαρμογή του επί καταστάσεως που έχει διαμορφωθεί πριν από την έναρξη ισχύος του, η εν λόγω αρχή απαιτεί κάθε πραγματική κατάσταση να εκτιμάται, κανονικά και πλην αντίθετης ρητής μνείας, υπό το πρίσμα των κανόνων δικαίου που ισχύουν κατά τον χρόνο που διαμορφώνεται η κατάσταση αυτή (πρβλ. απόφαση της 25ης Ιανουαρίου 2022, VYSOČINA WIND, C-181/20, EU:C:2022:51, σκέψη 47 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

103 Όσον αφορά την αρχή nullum crimen nulla poena sine lege, η οποία αποτελεί ειδική έκφραση της γενικής αρχής της ασφάλειας δικαίου και η οποία κατοχυρώνεται στο άρθρο 49 του Χάρτη, η αρχή αυτή συνεπάγεται, μεταξύ άλλων, ότι ο νόμος πρέπει να ορίζει σαφώς τις αξιόποινες πράξεις και τις ποινές με τις οποίες αυτές τιμωρούνται, προκειμένου να διασφαλίζεται η προβλεψιμότητα όσον αφορά τόσο τον ορισμό της αξιόποινης πράξης όσο και τον καθορισμό της ποινής [πρβλ. αποφάσεις της 8ης Μαρτίου 2022, Bezirkshauptmannschaft Hartberg-Fürstenfeld (Άμεσο αποτέλεσμα), C-205/20, EU:C:2022:168, σκέψη 47, και της 24ης Ιουλίου 2023, Lin, C-107/23 PPU, EU:C:2023:606, σκέψη 104 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

104 Όσον αφορά τις αρχές αυτές, το αιτούν δικαστήριο περιορίστηκε να αναφέρει ότι η Neves υποστήριξε ότι η υπουργική απόφαση 901/2019, με την οποία καθιερώθηκε, όσον αφορά τη Ρουμανία, ο εθνικός κατάλογος στρατιωτικής τεχνολογίας και εξοπλισμού του άρθρου 12 της κοινής θέσεως 2008/944, δεν ήταν σε ισχύ κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της κύριας δίκης, όπερ συνεπάγεται ότι δεν είχε εφαρμογή στους επίμαχους στην υπόθεση της κύριας δίκης ραδιοφωνικούς σταθμούς, οι οποίοι, ως εκ τούτου, δεν μπορούσαν να θεωρηθούν στρατιωτικός εξοπλισμός υπαγόμενος στην κατηγορία ML 11 του καταλόγου αυτού.

105 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, κατά τον χρόνο εκείνο, ήταν σε ισχύ το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της αποφάσεως 2014/512, το οποίο απαγορεύει την παροχή υπηρεσιών μεσιτείας σε σχέση με τον εν λόγω εξοπλισμό, καθώς και ο κοινός στρατιωτικός κατάλογος της Ευρωπαϊκής Ένωσης που μνημονεύεται στη σκέψη14 της παρούσας αποφάσεως. Σύμφωνα με τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στην απόφαση περί παραπομπής, φαίνεται ότι η κατηγορία ML 11 της υπουργικής αποφάσεως 901/2019, η οποία κατήργησε και αντικατέστησε την υπουργική απόφαση 156/2018, η οποία ίσχυε από τις 5 Μαρτίου 2018 έως τις 4 Ιουλίου 2019, ήταν πανομοιότυπη με την κατηγορία ML 11 της τελευταίας αυτής αποφάσεως, με αποτέλεσμα, όπως παρατήρησε η Επιτροπή, να μην τίθεται ζήτημα αναδρομικής εφαρμογής νέου κανόνα δικαίου κατά την έννοια της νομολογίας που παρατίθεται στη σκέψη 102 της παρούσας αποφάσεως.

106 Εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει, σύμφωνα με τους εφαρμοστέους κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης κανόνες του ρουμανικού δικαίου, των οποίων ο καθορισμός και η εκτίμηση εμπίπτουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα του δικαστηρίου αυτού, αν οι διατάξεις του ρουμανικού δικαίου που περιλαμβάνουν τον ως άνω κατάλογο ήταν σε ισχύ κατά τον χρόνο εκείνο, καθώς και αν τηρήθηκαν οι απαιτήσεις σαφήνειας και προβλεψιμότητας που υπομνήσθηκαν στις σκέψεις 102 και 103 της παρούσας αποφάσεως.

107 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω, στο πρώτο και το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της αποφάσεως 2014/512, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του δικαιώματος ιδιοκτησίας που κατοχυρώνεται στο άρθρο 17 του Χάρτη καθώς και των αρχών της ασφάλειας δικαίου και της νομιμότητας των ποινών, έχει την έννοια ότι δεν αντιτίθεται σε εθνικό μέτρο κατάσχεσης ολόκληρου του προϊόντος πράξεως μεσιτείας, κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, επιβαλλόμενο αυτοδικαίως κατόπιν της διαπίστωσης, από τις αρμόδιες εθνικές αρχές, ότι παραβιάστηκαν η απαγόρευση διενέργειας της πράξεως αυτής και η υποχρέωση γνωστοποίησής της.

Επί των δικαστικών εξόδων

108 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ’ αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαίνεται:

1) Το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της αποφάσεως 2014/512/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 31ης Ιουλίου 2014, σχετικά με περιοριστικά μέτρα λόγω ενεργειών της Ρωσίας που αποσταθεροποιούν την κατάσταση στην Ουκρανία, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση 2014/659/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 8ης Σεπτεμβρίου 2014,

έχει την έννοια ότι:

η προβλεπόμενη στη διάταξη αυτή απαγόρευση παροχής υπηρεσιών μεσιτείας έχει εφαρμογή ακόμη και όταν ο στρατιωτικός εξοπλισμός που αποτελεί αντικείμενο της οικείας πράξεως μεσιτείας ουδέποτε εισήχθη στο έδαφος κράτους μέλους.

2) **Το άρθρο 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, της αποφάσεως 2014/512, όπως τροποποιήθηκε με την απόφαση 2014/659, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 17 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και των αρχών της ασφάλειας δικαίου και της νομιμότητας των ποινών,**

έχει την έννοια ότι:

δεν αντιτίθεται σε εθνικό μέτρο κατάσχεσης ολόκληρου του προϊόντος πράξεως μεσιτείας, κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου 2, παράγραφος 2, στοιχείο α′, επιβαλλόμενο αυτοδικαίως κατόπιν της διαπίστωσης, από τις αρμόδιες εθνικές αρχές, ότι παραβιάστηκαν η απαγόρευση διενέργειας της πράξεως αυτής και η υποχρέωση γνωστοποίησής της.

(υπογραφές)